

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
pol leta	" 6—
četrt leta	" 3—
na mesec	" 1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefona št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
pol leta	" 9—
četrt leta	" 4-50
na mesec	" 1-60

Za inozemstvo celo leto " 28—

Upravništvo: Knafljeva ulica 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzobjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Klerikalni upi — naduti Šuklje je izdal klerikalne tajnosti!

Dunaj, 7. septembra. »Neue Fr. Presse« priobčjuje razgovor z nekim »vodilnim članom slovenske klerikalne stranke«. Ker zadnje dni ni bil tukaj razen deželnega glavarja kranjskega nobeden drug klerikalen politik, je jasno, da ta »vodilni član slovenske klerikalne stranke« ni nihče drugi, kakor plemeniti Šuklje sam. Iz tega dejstva samega, kakor tudi iz razgovora samega, je razvidno, da je šel stari lisjak spletkarit na Dunaj radi bodočih volitev v občinski zastop ljubljanski. V razgovoru z urednikom »Neue Freie Presse«, je rekel »vodilni član klerikalne stranke«, da se njegova stranka bodočih občinskih volitev ljubljanskih ne bo udeležila, ako se bodo vršile še po starem volilnem redu. Ako pa bi se vršile že po novem statutu, potem se jih klerikalci seveda udeležijo in prepričani so, da si bodo v tem slučaju priborili 14 do 16 mandatov. Znanje je, da bo po novem statutu 45 mandatov. Ker si bodo izmed teh pridobili Nemci 4—6, socialni demokratje pa 3—5, jih bo slovenskim naprednjakom pripadlo 17. Jasno je torej, da bo mogel župan biti izvoljen le potom kompromisa. (Aha! Zato so torej klerikalci izposlovali nepotrditve župana Hribarja! Opomba uredništva.) Glede sankcije novega ljubljanskega mestnega statuta je rekel Šuklje, da ta statut ne bo sankcioniran. Sicer pa vlada zahteva tako neznačajne izpremembe, da o teh izpremembah lahko sklepa kranjski deželni zbor že v svojem prihodnjem zasedanju, ki se prične dne 11. oktobra. Ker bodo mestne volitve ljubljanske razpisane koncem oktobra, ali začetkom novembra, bi se lahko eventualno doseglo, da bi bil novi ljubljanski mestni statut prilagoden željam vlade, sankcioniran že v času, da bi se ljubljanske volitve že lahko vršile po tem statutu. Sicer pa ne verjame, da bi se moglo vse to izvršiti v tem kratko odmerjenem času, zato je on mnenja, da se bodo ljubljanske občinske volitve vršile to pot še po starem volilnem redu. (Iz tega je razvidno, da je Šuklje, držeč se načela, da je treba kovati železo, dokler je vroče, šel na Dunaj intervenirati, da bi bil sankcioniran znani krivični od klerikalcev oktroirani mestni statut za Ljubljano. Pa se mu vendarle ni posrečilo. Opomba uredništva.)

Češki politiki in dr. Šusteršičev dementi.

Dunaj, 7. septembra. Po točnih informacijah v čeških političnih krogih, so Čehi kljub dr. Šusteršičevi izjavi v »Union«, da se je njegova stranka zavzemala za Hribarjevo potrditve, prepričani, da se nepotrditve ni izvršila brez vednosti dr. Šusteršiča in klerikalne stranke. Taki so pa so tudi docela uverjeni, da baron Schwarz ni razpustil mestnega

občinskega sveta ljubljanskega, ne da bi s tem ne soglašali slovenski klerikalci.

Aretirani demonstrantje v Trstu. — Župan dr. Valerio, povzročitelj izgrediv. — Nameravan razpust mestnega občinskega sveta.

Trst, 7. septembra. Izmed izgredivnikov, ki so v nedeljo demolirali kavarno »Minervo« in razne slovanske denarne zavode, so jih danes aretirali 13. Aretovanci so večinoma srednješolski dijaki iz najboljših mestnih italijanskih rodbin. V nedeljo so med demonstranti povsodi videli mestnega župana dr. Valeria in zatrjevalo se je, da je bil župan med demonstranti zategadelj, da je nanje pomirjevalno vplival. V resnici pa je bil med izgredivniki s tem namenom, da jih je hujskal in vspodbadal. Državna policija je proti županu dr. Valeriu zbrala tako obtežilen material, da je proti njemu podala ovadbo, da je on uprizoril demonstracije, ter vodil izgredivnike. Po mestu se govorilo, da namerava vlada z ozirom na to dejstvo, mestni občinski svet razpustiti.

O političnem položaju.

Dunaj, 7. septembra. Na češki, kakor na nemški strani se zatrjuje, da ne bo nobena stranka pri pravnih pogajanjih odnehala. Zdi pa se, da se bodo Čehi in Nemci vendarle morali sporazumeti, in sicer pod pritiskom obupnega položaja deželnih financ. Dr. Eppinger je izjavil, da je v deželni blagajni samo še 1.200.000 kron razpoložnina. Ta razpoložnina pa bo porabljena tekom enega meseca, ker znašajo mesečni izdatki nad 1 milijon kron.

Na jesen koalicijsko ministrstvo?

Dunaj, 7. septembra. Politični preroki napovedujejo, da bo na jesen na krmilu že koalicijsko ministrstvo.

Ministrski portfelji.

Praga, 7. septembra. »Bohemija« javlja, da ni upati, da bi se že to jesen zasedli portfelji ministrov-rojakov. Iz češko-nemških pravnih pogajanj je razprava o ministrskih portfeljih izključena.

O državnozbornem poslovniku.

Dunaj, 7. septembra. Člani državnozbornskega odseka za reformo poslovnika se zavzemajo za to, da bi se provizorični poslovnik definitivno uveljavil.

Enotni češki klub in »Slovanska Enota«.

Dunaj, 7. septembra. Vaš dunajski urednik je dobil iz dobro informiranih čeških krogov v enotnem češkem klubu in v njegovem razmerju k »Slovanski Enoti« to-le informacijo. Enoten češki klub, ki je gotova stvar, ima v prvi vrsti nalogo rešiti individualnost češke narodne politike. Pri tem češki politiki ne taje, da je prišla v zadnjem času politika »Slovanske Enote« v roke faktorjev, ki so češke interese premalo

upoštevali ali pa naravnost zapostavljali. Že poleti so prišli češki politiki do prepričanja, da je politika in taktika »Slovanske Enote« docela zrušena. Kot edinega krivca označujejo dr. Šusteršiča, ki je tiral semtertja na svojo pest politiko, o kateri je moral biti sam prepričan, da ne more voditi k uspehu. Ta neuspeh žal ni izostal, a zadel je v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru ne samo Čeha, marveč predvsem tudi Jugoslovane. Češki politiki so mnenja, da se »Slovanska Enota« v bodoče ne bo več gibala v tiru te politike, ako bo vobče še sploh obstojala.

Češko - nemška pravna pogajanja.

Dunaj, 7. septembra. Ministrski predsednik baron Bienenrth je konferiral popoldne petetrt ure s predsednikom mladočehskega izvrševalnega odbora dr. Škardo. Bienenrth je med drugim rekel dr. Škardi, da ima vlada velik interes na tem, da se sestane še ta parlament in da se izkaže za delo zmožnega. Takisto ji je mnogo ležeče na tem, da bi enkrat že redno funkcioniral češki deželni zbor. — Dr. Škarda je Bienenrthu odgovoril, da Čehi ne nasprotujejo, da bi se meritorno ne razpravljalo o nemških zahtevah, odločno pa so proti temu, da bi vlada Nemcem plačala kake premije za to, da pripuste razprave češkega deželnega zbora. Končno je dr. Škarda naglašal, da je prišel h konferenci zgolj v svrhu, da dá potrebne informacije, ne pa da bi se udeležil kakšnih obveznih pogajanj.

Dunaj, 7. septembra. Kakor je vaš izveščitelj izvedel, se nadaljna češko - nemška pravna pogajanja ne bodo vršila več na Dunaju, marveč v Pragi. Konferenca bodo sklicali deželni maršal knez Lobkovic, namestnik grof Coudenhove in deželni odbornik dr. Eppinger. Dr. Škarda ostane še danes na Dunaju.

Dunaj, 7. septembra. Korespondenca »Centrum« javlja, da imajo češko - nemške konference zgolj informativen značaj. Odločilne konference se prične šele prihodnji teden. — Glede sklicanja češkega deželnega zbora stoji Čehi na stališču, da ne dovoli Nemcem nobenih premij za to, da pripuste zasedanje deželnega zbora. Za Čeha velja princip: »potrpeti,« ker so prepričani, da bo tista stranka zmagala, ki bo lahko dalje vztrajala.

Seja češkega kluba.

Praga, 7. septembra. Kakor poroča »Hlas Naroda«, je poslanec Mastalka sklical sejo češkega kluba. Na tej seji se bo razpravljalo o političnem položaju.

Seja nemško - nacionalnega kluba.

Dunaj, 7. septembra. V današnji seji nemško - nacionalnega kluba je bila debata zelo burna. Radikalci so grozili, da izstopijo iz kluba, ako se ne ugotovi njihovim zahtevam. Toda te njihove grožnje se ne smatrajo za resne, ker se ve, da jim gre zgolj za privatne spekulacije. Imeli bi nam-

reč radi za ministra - rojaka Pachera, ki bi potem skrbel za to, da bi dala vlada sredstva za ustanovitev nemške obrtniške banke, ki jo snuje poslanec Wolf, a nima za to potrebnega evenka.

Odpovedani nemško - nacionalni shod.

Celovec, 7. septembra. Radi odpovedi nemško - nacionalnega shoda, ki bi se imel tu vršiti dne 24. in 25. septembra, so tukaj zelo deprimirani, tolažijo se s tem, da se bo vršil v pozni jeseni, ali pa prihodnjo pomlad.

»Banca popolare triestina«.

Trst, 7. septembra. Izredni občinski zbor »Bance popolare triestine« se vrši dne 19. septembra. Na tem občinskem zboru se baje namerava predlagati, naj banka likvidira. Za saniranje banke se baje zanimajo »Union« banka, »Anglo« - banka in kreditni zavod.

Kolera in kuga.

Brno, 7. septembra. V bolnico so prinesli 24letnega Viljema Pavlička, ker je obolel na znakih kolere. Stanje bolnikovo se je tako shujšalo, da umrje nemara še to noč. Dasi bakteriološke preiskave še niso končane, vendar so zdravniki že sedaj mnenja, da je Pavliček bolan na kolero.

Odesa, 7. septembra. Kuga se tu rapidno širi. Ljudje beže trumoma iz mesta.

Strah Američanov pred Slovani.

R. — New York, 7. septembra. Ameriško časopisje je v zadnjem času jelo obširno pisati o slovanskih priseljenikih. In vsi ti listi prihajajo do enega in istega zaključka, da bo treba slovansko priseljevanje, ako ne popolnoma preprečiti, pa vsaj znatno omejiti, zakaj sicer se lahko v doglednem času prigradi, da bodo večino prebivalcev Združenih držav tvorili ne Anglosasi, marveč — Slovani. To svojo bojazen utemeljujejo angleški listi s statističnimi podatki iz pravkar končanega splošnega ljudskega štetja.

Demisija ministra Izvoljskega.

Dunaj, 7. september. Listi so priobčili vest, da bo ruski minister zunanjih del Izvoljskij v kratkem podal svojo demisijo. V tukajšnjih diplomatskih krogih tej vesti ne verujejo.

Nemški vohun na Angleškem.

London, 7. septembra. V Portsmouthu so aretirali nekega Nemca, v katerem se je izkazalo, da je iz Königsberga in da je pruski častnik. Pri njem so našli razne kompromitujoče spise.

Nova stolica na Ivovskem vseučilišču.

R. — Lvov, 7. septembra. Na tukajšnjem vseučilišču se je ustanovila nova stolica za etnologijo. Za prvega profesorja je imenovan Stanislav Ciszewski, znani etnolog v Varšavi.

Vloga slovenskih klerikalcev.

II.

Ako vse to, kar smo navedli v večeršnjem članku, preudarimo, ali se nam ne javlja sama od sebe misel, da ta velika ekspanzivnost slovenskih klerikalcev ni samo slučajna, da ni izraz njihove lastne moči, marveč da se nahajajo v tem ne samo globlji vzroki, marveč tudi neki obsežnejši načrti in neke zveze, ki prehajajo preko interesne sfere slovenskega klerikalizma samega.

Sedaj pa uvažujmo to-le:

Klerikalei na slovenskem jugu vodijo složno politiko denunciacij ne samo proti Srbom, marveč proti vsem neodvisnim politikom, ki vladi niso po volji, in jih denuncirajo, da so veleizdajniki; ljudje, ki tako »odločno« obstruirajo v parlamentu, vodijo istočasno doma politiko vladnih strežajev, prijateljev Nemcev, v Bosni politiko razdiranja in naseljevanja tujecev; v Banovini psujejo na najpodlejši način bana dr. Tomašiča, dokler je deloval složno s hrvatsko-srbsko koalicijo, a hvalijo in slave ga sedaj, ko se je sprl s koalicijo; v Istri in Dalmaciji hočejo docela v duhu vlade udušiti težnjo po narodnem jeziku v cerkvi, dasi je po poročilu istrske deputacije v Rimu prav vlada tista, ki ne dovoljuje, da bi se to uveljavilo po željah naroda; klerikalei končno naglašajo, da je treba narodne interese in narodna čuvstva podrežati interesu cerkve, kakor to ukazujejo papež, škofje in klerikalna duhovščina...

Ako torej vse to uvažujemo, moramo priti do zaključka, da se tu deluje po gotovem načrtu in v interesu gotovih faktorjev.

V čem interesu, tega ni težko uganiti: v interesu one vlade in one vladne politike, ki hoče streti neodvisno slovensko politiko.

Avstrijska politika dandanes, kakor tudi vselej prej, teži za tem, da gre v vsakem oziru na roko Nemcem, a čisto, kakor na primer prav sedaj, tudi Italijanom — seveda na škodo Slovanov in sicer pod izgovorom, da so Slovani nezanesljivi in centrifugalni živili.

Danes se s polnim parom deluje na to, da se v vsi monarhiji vzdrži današnji vladni sistem in sicer tako, da se mesto neodvisnih strank in elementov dovedo do odločilne moči in odločilnega vpliva takozvane konservativne stranke, ki so na videz radikalne, v resnici pa so pod formo dinastičnosti in lojalnosti brezpogojno pokorne vladi.

Na ta način mislijo na Dunaju prebroditi narodnostne razlike in spore.

Boljši, konservativnejši, a slabo poučeni elementi so mnenja, da je najboljšo sredstvo, da se uredi odnosaji v monarhiji in okrepi po njihovem prepričanju omajana lojalnost, ako se podpirajo one stranke, ki v svojem konservativizmu naglašajo povsem druga vprašanja, kakor so državnopravna in nacionalna.

To dispozicijo teh boljših, a nepoučenih elementov, izrabljajo razni nemški nacionalci, da predstavljajo same sebe in tiste, ki jim niso na potu, kot lojalne elemente, vse druge, zlasti Slované, pa kot veleizdajnike.

Tako se uveljavlja kurz odločno protislovenske politike.

Povsem je umljivo, da ni treba dokazovati, da so premise te taktike dunajskih krogov, v kolikor niso namenoma zlobne in protislovenske, pogrešne in da se bodo pokazale kot nad vse pogubne splošni državni politiki, zakaj narodnostno vprašanje se trajno ne bo dalo rešiti niti z nacionalnimi reformami, niti s klerikalizmom, marveč samo s pravičnostjo in ravnopravnostjo.

Pod pestjo vladnega komisarja.

Pretekli teden smo priobčili vest, da je deželna vlada izdala na mestni magistrat ukaz, da morajo biti odslej magistratni uradni razglasi dvojezični, v slovenskem in nemškem jeziku. V podkrepljenje te svoje trditve smo priobčili dobesedno dotični vladni ferman. Da je

stvar prišla tako hitro v javnost, seveda ni bilo po volji gospodom na Bleiweisovi cesti, predvsem pa ne gospodu Schwarzu. Jeli so stikati po osebi, ki bi nam bila to uradno tajnost izdala, in ker je niso mogli najti, je izdal Božidar Černe vladnemu komisarju na magistratu povelje, naj se takoj uvede disciplinarna preiskava proti onim uradnikom, ki so osumljeni, da so nam izdali Schwarzov ferman. In zgodilo se je to. Sedaj izsledujejo na magistratu tistega »zločinca«, ki se je baje pregrešil zoper uradno tajnost. Dasi so mnenja, da bi bil vsak uradnik na magistratu moralno dolžan Schwarzov ferman, ki je nečuvčen atentat na samoupravo ljubljanskega mesta, spraviti v javnost, ne da bi se mu moglo radi tega kaj zgoditi, vendar nečemo, da bi se kogarkoli na magistratu po krivici dolžilo, da je nam izdal kako tajnost, zato izjavljamo, da smo vedeli za Schwarzov ferman glede dvojezičnih razglasov v tistem momentu, ko je bil podpisan, in da smo imeli par ur kasneje že prepis tega fermana v rokah. Toliko v vednost in ravnanje gospodu Schwarzu in komisarju Laščanu. Sicer pa povemo gospodu Černetu še tole: Kakoršnih sredstev se on poslužuje proti nam, takšne uporabljamo tudi mi proti njemu. S tem pa nečemo reči, da bi bil resnično oni starogrški pregovor, ki pravi, da z zlatom obložen osel pride tudi preko najvišjega trdnjavskega obzidja.

»Slovenec« v obrambo »velikosrbske propagande«.

Ali je to mogoče? »Slovenec«, ki že tedne ne dela ničesar drugega, kakor da ovaja svoje rojake radi »velikosrbske propagande«, radi »jugoslovenske irredente« in »veleizdajce«, da bi ta nastopal kot branitelj tistih, ki so zagrešili »velikosrbske demonstracije«? Res, maloverjetno, a vendar resnično! Čitajte samo večeršnjo »Slovenčev« članek »VeleSrbske demonstracije v Splitu«, pa se boste prepričali. Čitali boste med drugim te-le stavke: »Mi se ne vtikamo v te vladne odredbe, a čudimo pa se le, kako da se kar naenkrat hoče stopiti Srbom na prste v Dalmaciji... A Srbom se hoče sedaj naenkrat zopet stopiti na vrat in jih preganjati. Vse nemei pa nore dalje in store, kar hočejo. Tu bi bilo dobro malo pojasniti.« — Tako piše večeršnjo »Slovenec«, tisti »Slovenec«, ki je še pred enim tednom klical in ščeval državnega pravdnika in krvnika na svoje rojake, češ, da so — zarotniki, veleizdajniki in velikosrbski irredenti! Bog da res semtertja pamet tudi norcem in jim vsaj za trenotek dovoli, da dobe svetle momente!

Obsojeni Hladnik.

Kakor smo izvedeli, je obsojeni Hladnik predvečrajšnjim nastopil svojo kazen. Državni pravdnik je umaknil tozadevni vzklic zaradi prenizko odmerjene kazni. Ker si je Hladnik tudi izbral samotni zapor, kar mu skrajša ječo, tedaj bo Hladnik pred potekom sedmih mesecev zapustil ječo.

Vladni organ?

Pretekli teden je bil naš list zaplenjen, ker je prinesel zanimivo zgodbičo o nekem potepuhu, ki je opetovano nadlegoval gospoda državnega poslanca Ivana Hribarja. To zaplenbo je tiskovno sodišče na to potrdilo in zaplenbo utemeljilo s tem, da smo z notico o Ferenčiču žalili na časti vladnega organa. Sodišče je torej izreklo, da je tisti Ferenčič vladan organ in mi moramo to seveda verjeti, ker je to konstatarilo sodišče, a o izrekih sodišča ni smeti dvomiti. Sedaj pa si oglejmo, kdo je ta »vladni organ« Ferenčič in kaj je? Na to vprašanje nam bodo dali odgovor sodni akti. Ferenčič se prav piše Franc Zagorski. Mož stane, ako si ni zadnje dni poiskal drugega delokroga, v Ljubljani na Vodovodni cesti št. 28. Zagorski je nezakonski sin Josipa Ferenčiča, njegov varuh pa je Viktor Zagorski, poštni oficijant v Opatiji. Da je mož v polni posesti svojih duševnih sil, dokazuje »pravniški mnenje dr. Schusterja z dne 6. oktobra 1909 L I 21/9, ki ga pregleda za »dispo-

sitionsunfähig, well blödsinnig«. Na podlagi tega zdravniškega mnenja, je sodišče Zagorskega, falše Ferenčiča, a sklepom z dne 10. oktobra 1909 L 21/9 dalo pod kuratelo? — Mislimo, da govori to suho dejstvo dovolj glasno, da nam ni treba pisati nobenih pripomb. Vprašamo samo, kam jadramo, gospod Schwarz, če bodo taki individui že vladni organi?

Na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani

sta za bodoče šolsko leto 1910/11 namestiti dve suplentski mesti za klasično filologijo kot glavni, slovenščino ali nemščino pa kot stranski predmet s slov. in nemšk. učnim jezikom. Prošnje naj se vložijo pri ravnateljstvu do 7. septembra.

Svojo ženo umoril.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.
(Konec.)

Janez Lavrič, železniški delavec, pravi, da mu je Martinjak pravil, da sta se z ženo večkrat kregala in da jo je spodil. Večkrat mu je rekel, da bi jo kdo drug smel ubiti. Obtoženec mu ni nikdar pravil, da si je nos pobil. Dne 4. julija je začel Martinjak sam praviti, da je bil prejšnji dan z ženo skupaj in da sta bila v »Hrenovicah«. Spominja se, da je žena Martinjaku rekla, naj jo pelje na svoj dom. Martinjak je pa rekel, naj gresta rajše v »Hrenovice«. Ko je to pripovedoval, se mu je zdel bolj blede. Ko je prišel Krt, ter pravil o smrti Martinjakove žene, je rekel Martinjak: »Je vendar že hudič hin.« Ko so prišli orožniki, je postal še bledejši. Martinjakov nož je bil črn in ena klinja nekoliko zakrivljena. Noža pa, katerega ima predsednik, ni videl nikdar pri obtožencu. Priča pravi, da ni nič jezen na obtoženca.

Dominik Pleš, železniški delavec, ne ve, zakaj Martinjak ne živi s svojo ženo skupaj. Martinjak mu je časih pravil, da zaradi tega, ker mu ni zvesta. Martinjak ni bil pijanec. Na delo ni prihajal pijan. Le časih je bil dalj časa ponoči zunaj in je potem prišel bolj vesel na »Siht«. Obtoženec mu je enkrat pokazal pismo svoje žene. Pisala mu je, da bi rada nazaj prišla. Obtoženec je pa rekel, da je noče. V ponedeljek, 4. julija so bili skupaj na »Sihtu«. Videlo se mu je, da je ponoči lumpal. Vprašali so ga, ali je bil z njegovo ženo skupaj in kje sta hodila. Obtoženec je pravil, da sta bila pri »Krivicu« skupaj in da sta šla odtod v »Hrenovice«. Priča ga je vprašal, zakaj ni šla k njemu spat. Obtoženec je pa rekel, da je ni maral. Priča potrdi, da je Martinjak rabil že prej omenjene besede, ko je prišel Krt. Priča mu je rekel: »Če je mrtva, vsaj si jo itak ti ubil.« Prvič ni obtoženec ničesar odgovoril in je težko vzdihnil. Ko je pa priča to ponovil, mu je Martinjak rekel: »A, bejš, bejš!« Priča je od Globočnika slišal, da je Martinjak hotel svojo ženo čez neko skalo vreči. Priča pravi, da na Martinjaka ni jezen.

Predsednik pravi, da so nož našli precej visoko nad železniškim tirom, kjer je Martinjak delal. Ker se jim je zdelo to previsoko, da bi mogel obtoženec tja nož vreči, je šla komisija na tisto mesto. Tisto mesto je namreč 60 metrov nad tirom. Tam so potem skušali kamenje in nož metati, kjer so našli nož.

Izvedenci pravijo, da na tem nožu niso našli nikake krvi.

Janez Grile, delavec, navaja kot vzrok, da nista Martinjakova skupaj, ker je imela ona druge. To je pa slišal od drugih. Martinjak mu je večkrat pravil, da mu je žena pisala. Ne ve pa ne, kaj mu je pisala. Le to ve, da se mu je žena ponujala, da bi prišla rada nazaj k njemu. Obtoženec je pa rekel, da je ne mara. Od drugih je slišal, da bi Martinjak rad videl, da bi bila njegova žena »hin«. Priča ni nikdar slišal, da bi se Martinjak na nosu pobil. V ponedeljek, 4. julija, je Martinjak pripovedoval, da je celo noč plesal in da sta bila z ženo skupaj. Obtoženec mu je

tudi povedal, da sta bila z ženo v »Hrenovicah« skupaj. Priča pravi, da je bil Martinjak takrat trezen, ko mu je to pravil, samo nekoliko zaspan je bil. Po maleci je prišel Krt. Pri maleci je sedel kake tri korake od Martinjaka, ki je jedel špeh. Priča je videl pri Martinjaku nož, s katerim je rezal kruh in špeh. Videl pa ni, če je bil ta nož tisti, katerega je prej imel. Po maleci je Martinjak vprašal pričo, ali ima kaj vode, da bi se umil. Priča ga je vprašal, po čem mu prsti smrdijo, da jih hoče oprati. Martinjak je šel potem k vodnjaku. Ko je Krt prišel, je povedal, da je Martinjakova »baba« tam za Savo »hin«. Priča ne ve, kaj je Martinjak na to rekel. Priča izjavi končno, da ga delavci niso sovražili in da nima ničesar proti njemu.

Martinjak pravi, da ni imel noža takrat pri sebi.

Priča trdi še nadalje, da je Martinjak imel nož pri sebi.

Martinjak tudi priznava, da si je takrat roke umil.

K Antonu Čučku, orožniškemu stražmojstru na Jesenicah, je prišel Telban praviti, da je najbrže nek Martinjak svojo ženo zaklal. Potem sta šla v Kurjo vas na Martinjakovo stanovanje. Priča potem pove, kako sta obtoženca aretirala. Priča je poznal že prej obtoženca. Od takrat namreč, ko je Martinjak svoji ženi vse pohišivo ven zmetal. Ko ga je aretiral, se je prisiljeno smejal. Po nožu ga je vprašal na njegovem stanovanju. Prvič mu je odgovoril, da se mu zdi, da ga je izgubil okoli božiča — takoj na to je pa rekel, da se je zmotil in da ga je ravno na sv. Petra dan izgubil. Obtoženec je pričel praviti, da sta bila z ženo skupaj in da sta bila v »Hrenovicah«. Od tod se je pa vrnil ter šel k Taučarju. Vedel pa ni, kdaj je prišel, ker je bil takoj pijan. Ko ga je aretiral, je imel obtoženec srajco popolnoma čisto, roke pa umite. V vojašnici so ga vprašali, kdo bi bil kriv, na kar je obtoženec rekel, da ne ve. Ko so obtoženec kovčeg pregledali, niso našli nič krvavega. Samo en ovratnik in naprsnik sta bila rabljena, drugo je bilo čisto.

Franc Janežič, orožniški stražmojster v Begunjah, je v Žirovnici prevzel obtoženca ter ga peljal v urtvašnico. Tam ga je vprašal, ali je to njegova žena. »No, hudič, kar si iskal, to si dobil,« je rekel Martinjak. Ko mu je priča rekel, da je vendar on storilec, je odgovoril: »Na, kam hudiča vse zapeljal!« Obtoženec se je pri tem smejal. Na pričo je delal obtoženec vtisk, da mu ni bila cela stvar prav nič mar.

Franc Telban, orožniški stražmojster v Begunjah, je izvedel od cerkovnika v Žirovnici, da je bila Martinjakova umorjena. Začetkoma je mislil, da je to šala. Potem je šel k Nocu, ki mu je pokazal umorjenko. Nočevka mu je pravila, da sta bila z možem sprta. Iz tega je sklepal, da je Martinjak storilec. Na to opisuje priča, kako je s Čučkom aretiral obtoženca. Peljal ga je v »Hrenovice« ter mu rekel, naj mu pokaže prostor, kje sta bila z ženo. Pokazal mu je na levi strani ceste od Jesenic proti Mostam neko goščavo. Ko ga je orožnik opomnil, da na to mesto pač ni mogel radi ovir priti, je pokazal še le drugo mesto na desni strani ceste v gozdičku »Hrenovice«. Ono mesto pa ni zoper dež prav nič zavarovano in gotovo bi obadva postala zelo blatna, če bi bila le nekaj trenutkov na tleh ležala. Njegove hlače so bile pa le spodaj nekoliko blatne in mokre. Priča je obtoženca očital, da nima suknje umazane. Obtoženec je pa rekel, da je prostor mogoče šele pozneje postal moker. O svoji ženi je rekel, da ne ve, kaj hoče ta k... od njega imeti, in da bi bilo za njega boljše, če bi je nikdar ne poznal. Vprašal ga je, kdaj je nož izgubil. Najprvo mu je odgovoril, da okoli božiča, pozneje pa, da ga je pred par dnevi izgubil. Ko so mu preiskovali kovčeg, ga je vprašal, kateri zavrtnik in katero kravato je imel v nedeljo. Obtoženec je na to pokazal ovratnik in kravato, ki so jih našli v kovčegu. Priča pravi,

da je poizvedel, da je obdolženec svoji ženi grozil z revolverjem in da je enkrat tudi že zamahnil z nožem proti njej. Priča tudi izpove, da mu je neka žun rekla, da je Martinjaku pisala pismo.

Priča izpove na vprašanje za govornikovo, da na obleki obtoženčevi niso našli slame in ne mrve.

Jožef Jurca, orožniški stražmojster v Radovljici, je vprašal obtoženca, kje ima nož. Obtoženec mu je pa na to rekel, da ga je izgubil — ne ve pa ne, kdaj. Obleke ni natančno pregledal, ker so jo že drugi orožniki pregledali. Pregledal mu je prste in roke do zapestij, videl pa ni nikakršnega krvnega sledu. Videlo se pa je, da so čisto umite.

Na to se obravnava ob pol 1. uri prekine in se bo ob 4. nadaljevala.

Popoldne ob 4. se nadaljuje

zasliševanje prič.

Anton Jakopič, posestnik na Dobravi, je slišal od drugih, da ne živi Martinjak s svojo ženo skupaj. 26. julija je priča nad železniškim tiron, kjer je Martinjak delal, našel nek nož, katerega si pa ni natančno ogledal. Ta nož so mu pozneje orožniki odvzeli. Parkrat ga je ob hlače obrisal, zbrusil ga pa ni. Ne ve pa, čegav bi bil nož.

Katarina Kelbl, sestra umorjenke, noče pričati.

Jakob Zumer, sprevodnik državne železnice, stanuje v Koroški Beli. Priča je slišal, da Martinjakova nista skupaj živela, ker ona ni bila zvesta. Sicer se pa ni zanimal za razmere Martinjaka. 3. julija je bil v Tancerjevi gostilni od pol 8. do 10. Z Martinjakom sta se takrat samo pozdravila, govorila pa nista.

Marija Žun, dekla, pravi, da pozna Martinjaka.

Predsednik jo vpraša, če hoče pričati.

Priča pravi, da se ne boji nobene sramote in da bo govorila, kakor pred bogom. Pravi, da ni imela nobenega znanja z obtožencem. Poznata se od mladih nog. Njegove žene ni poznala. Pisala sta si pa. Priča mu je pisala zato, ker bi rada vedela, ali ima svojo ženo rad. On ji je namreč rekel, da nima svoje žene rad, ker se z drugimi vlačil. Pisala mu je dopisnico, na kateri mu je želela vesele velikonočne praznike. Na to ji je on odgovoril. Ne ve pa ne, kaj ji je pisal, tudi ne ve, kaj mu je odgovorila na to. Prosi predsednika, naj prebere dotična pisma. Martinjak ji je pisal, naj ga pride v Kranj čakati — »ljubi moj srček« jo je v pismu nagovarjal. Priča je mislila, da se dela norca. Ona mu je odgovorila tudi z »drago moje srce«. Pismo je prepisala iz »eneh bukvic«. Mislila je, da bi ne šla nikdar za njim. Priča z ogorčenjem zavrača, da bi bil Martinjak njen fant. Priča pravi, da so ljudje govorili, da je ona napeljevala Martinjaka, naj umori svojo ženo.

Predsednik ji na to pravi, da lahko vsakega toži, kdor bi kaj takega trdil.

Ko priča odstopi, hoče sesti poleg Martinjaka na obtožno klop.

Franca Martinjak ima obtoženčevega brata za moža in je sestra umorjenke. Noče pričati.

Marija Ražen pravi, da sta Martinjak in njegova žena stanovala v tisti hiši, kakor ona. Včasih je slišala, da sta se kregala. Ne ve pa, če jo je tepel. Meseca maja ji je vse ven zmetal. Slišala je, da je svoji ženi očital, da je imela z drugim znanje. Priča pravi, da ni nikdar videla, da bi Martinjak svojo ženo s revolverjem ali kuhinjskim nožem preganjal.

Marija Zupanc je stan vela z Martinjakovima skupaj. Priča pravi, da se nista dobro razumela. On je ženi očital, da ima druge. Od drugih je tudi slišala, da je nekega fanta imela. Nikdar pa ni videla, da bi svojo ženo pretepal. Prav hudo se nista kregala. O revolverju ni nikdar slišala. Tudi umorjenka ji ni o revolverju ali o nožu pravila. Šla je zaradi tega od njega, ker ji je vse ven zmetal. Martinjak je potem, ko se je izselil, še večkrat prišel k Zupanč-

čevim. Svoje žene ni nikdar omenjal. Navadno je z njenim možem kvartal. V nedeljo pred sv. Petrom je bil tudi pri Zupančičevih, takrat je bil popolnoma trezen. Tudi Martinjakova je prišla večkrat k priči. Bila je vesela, češ, da si zdaj lahko dobro zasluži. Tudi zadnjo nedeljo je bila pri priči ter jo vprašala, ali je bil njen mož pri njej. Umorjenka je rekla: »Naj pride ali ne, meni je vseeno!« Kazala ji je tudi pismo, katerega ji je pisal Martinjak. Martinjak ji ni nikdar omenil, da se z ženo dopisujeta ali pa da jo je obiskal.

Janez Zupanc pozna kake tri leta obtoženca. Stanovali so skupaj v eni hiši. Priča ni nikdar slišal, da bi se Martinjakova kdaj kregala. Slišal je, da je imela ona druge rada. Tudi Martinjak mu je to pravil. Ko sta šla narazen, ji je on vso »prištengo« ven zmetal. Martinjakova je šla pozneje služiti. Prišla je večkrat k Zupančičevim. Zbavljala ni nikdar čez svojega moža in je vedno želela, da bi prišla zopet z možem skupaj. Tudi Martinjak je večkrat prišel k njim. Nikdar pa ni zabavljaj čez svojo ženo. Le takrat, če mu je kdo nagajal z ženo, ga je zbadlo. 26. junija je bil Martinjak pri priči. Prišel je okoli ene ure, odšel je pa med šesto in sedmo uro. Kvartali so z delavci, ki so stanovali pri priči. Pravi, da ne ve, če so žganje pili. Ko je Martinjak odšel, je bil trezen. Potem ga je videl še le prihodnjo nedeljo. Videl ga je pri »Krivicu« med pol 3. in 4. uro. To nedeljo je bila tudi Martinjakova pri njih. Pravila je, da ji je mož pisal, naj pride na Jesenice. Tudi pismo je prebrala. Spominja se, da ji je pisal, naj pošlje denar in nekaj jaje. Ko je prišel h »Krivicu«, je rekel Martinjaku: »Žena je tukaj!« »Meni nič mar, mu je odgovoril Martinjak.

Pavel Zalokar, tovarniški delavec na Jesenicah, pravi, da je imela Martinjakova tam, kjer je on stanoval, spravljen kovčeg. Ko je enkrat šel okoli desete ure ven, je priletel kamen mimo njegove glave. Ta kamen je vrgel Martinjak, ker je mislil, da leži žena na skednju, kjer je imela svoje stvari spravljene. Najbrže je Martinjak menil, da ima njegova žena koga pri sebi, ter ga je čakal.

Martinjak pravi, da ni vrigel kamna.

Priča pravi, da je obtoženca videl okoli pol dvanajste ure.

Prečita se izpoved Marije Zalokarjeve, ki pravi, da je tudi videla Martinjaka okoli polnoči in da je slišala, ko je rekel: »Dve ure čakam, pa ni nobenega hudiča.«

Olga Pirničič pravi, da je prišla Martinjakova 3. julija pred mašo k njej ter ji rekla, da ji bo dala pismo, katerega ji je pisal »stari«. Pismo je priča potem prebrala in se še spominja, kaj je bilo v pismu. Priča jo je vprašala, ali bi še šla k možu, na kar ji je odgovorila, da bi ne šla, ker se boji, da jo bo zopet pretepel.

Marija Pavlič, tovarniškega delavca žena na Jesenicah, ne ve, kako sta Martinjakova živela. 3. julija je prišla Martinjakova k njej ter je rekla, da ji gre prav dobro in da ima moža še vedno tako rada, kakor ga je imela takrat, ko je šla od njega. Kazala ji je tudi denar ter je priča videla, da je imela krone in tudi papirnat denar. Martinjakova je rekla, da bi možu takoj dala »petak«, če bi ga videla. Sploh ni čez svojega moža nikdar nič slabega rekla. Prišla je že prej večkrat k priči ter jo vedno vpraševala, ali kaj vidi njenega moža. Enkrat ji je tudi pisala ter ji naročila, naj pozdravi njenega moža. Priča je ta pozdrav tudi sporočila Martinjaku, ta je pa odgovoril: »Ti ho bodite o njej, če ne bom še vas oklofotal.«

Marija Stroj, posestnikova žena v Zupah, izpove, da je Martinjakova pri njej služila. Imela je rada domačo slivovko. Pomoči ni hodila ven. Enkrat ji je pripovedovala, da je bil njen mož sirov z njo in da bi bila rada pri njem, če bi ne bil tak. Pravila je tudi, da jo je zelo tepel. Martinjakova je odšla od priče, ker ni bila pridna za delo.

Josipina Hlebajna, tovarniškega delavca žena, je samo Martinjakovo poznala. Ne ve pa, kako je živela s svojim možem! Enkrat ji je rekel Martinjak, da bi svojo ženo rajše videl mrtvo nego živo ter dajal svoji ženi razne priimke.

Marija Zalokar izpove, da je tri dni stanovala pri Martinjakovih, ker se je doma skregala. Takrat sta se kregala. Slišala je od drugih ljudi, da je Martinjak svojo ženo tepel. Tudi Martinjakova sama ji je tožila, da ne more pri njem živeti. 3. julija jo je videla ter slišala, ko je rekla, da ima denar. Enkrat je bila z Martinjakovo skupaj na neki domači veselici. Prišla je sama, ko moža ni bilo doma. Martinjakova je »fest« plesala ter se naposled tudi napila. Pričo je bilo sram, ko jo je začela Martinjakova objemati.

Izpoved Tersoglava se prečita. Ta priča pravi, da je videl takrat, ko je bil Martinjak na Tirolskem, Družnika skočiti s postelje, na kateri je ležala tudi Martinjakova. Terseglav je namreč stanoval skupaj s Martinjakovim v eni sobi.

Hafner izpove isto.

Janez Družnik pa pravi v svoji izpovedi, da ga je Martinjakova prosila, naj gre z njo na stanovanje samo za toliko časa, da pride Terseglav. Bala se je namreč nekega možkega, ki jo je vedno zasledoval. Še le na njeno opetovano prošnjo je šel z njo ter sedel na rob postelje. Žena mu je pravila razne stvari. Kmalu na to je prišel Terseglav ter prižgal vžigalico. Takoj nato je odšel. Priča pravi, da ni imel ničesar opraviti z Martinjakovo.

Ostale priče, katerih izpovedi se prečitajo, niso nič posebnega povedale. Skoraj vse so izpovedale, da sta Martinjakova v nemiru živela. Ena priča, Janez Burja, je izpovedala, da je Martinjak zato sovražil svojo ženo, ker ni imela otrok.

Nato prečita predsednik par pisem, osebne podatke itd.

Na zahtevo držav. pravdnika razkaže predsednik še enkrat natančno okrvavljeno obleko.

Predsednik ob 3/4. zaključil dokazovanje.

Vprašanje, stavljeno porotnikom.

Po kratkem posvetovanju razglasi predsednik vprašanje, ki se stavi porotnikom.

Stavilo se je samo sledeče

glavno vprašanje:

Je - li France Martinjak kriv, da je dne 3. julija 1910 pred polnočjo v Mostah zoper svojo ženo Marijo Martinjak z namenom jo usmrtiti, s tem, da jo je sunil z nožem v desno stran vratu, zavedljivo tako ravnal, da je iz tega po izkrvavljenju njena smrt nastopila?

Govor državnega pravdnika.

Ob 6. uri začne govoriti zastopnik državnega pravdnništva dr. Pačnik. Upa, da bodo porotniki tako sodili, kakor morejo po svoji vesti. Noče vzbujati čutov porotnikov. Priznava, da so nekatere priče predaleč šle, ter ga pokopavale bolj, nego je bilo treba. Popolnoma je prepričan, da je Martinjak storilec. Iz mnenja izvedencev je izključeno, da bi se Martinjakova sama umorila. Toda tudi druge okoliščine kažejo, da se ni izvršil samomor, temveč umor. Marija Martinjak se ni borila z morilecem. Iz tega sledi, da jo je umoril nekdo, katerega je sama peljala na skedenj. Po njegovem mnenju ni bil to umor iz pohotnosti, ker naš narod ni še tako pokvarjen. Tudi se taki umori popolnoma drugače izvrše in se pri takih umorih ženska navadno popolnoma razmesari. Vzrok je bil torej edino ta, da jo je morilec umoril iz sovraštva. Razprava je to pokazala, da to ne more biti človek, ki ni identičen z njenim možem. Ne preostaja drugega, nego pritrditi ljudskemu glasu, ki označuje Martinjaka za morilca. Pravi, da je Martinjak sirovina prve vrste in da se je celo v mrtvašnici pred mrtvo ženo grdo izražal o njej. Ta domneva pa za obsodbo še ne zadostuje. Navaja potem dokaze, ki govorijo za to, da je Martinjak storilec.

Martinjakove žene noče zagovarjati. Naglašala le, da se je žena hotela z njim sprijazniti. Končno misli, da morajo porotniki priti do prepričanja, da je edinole Martinjak storilec.

Zagovor dr. Emila Stareta.

Zagovornik pravi, da je državni pravdnik orisal obtoženca, kakor človeka, ki hodi okoli in mori. Če upoštevamo obnašanje njegove žene, tedaj je jasno, da ji ni mogel biti posebno naklonjen. Dokazuje, da Martinjak ni prav nič poznal krajevnih razmer pri Nočevih, kjer je služila umorjenka. Dokazano je, da so k njej hodili fantje z lestvo. Po mnenju zagovornikovega bi moral biti storilec zelo krvav. Povod, da so ga orožniki prijeli, je bil ta, da ga je žena opravljala, češ, da je grdo z njo ravnal. Danes so pa priče dokazale, da ni obtoženec tako grdo ravnal s svojo ženo, da je niti pretepal ni. To je govorila samo umorjenka, videl pa tega nihče ni. Razne neumnosti je pa delal samo zaradi tega, ker so ga sumničili in ker se je bal, da bi se navzlic njegovi nedolžnosti iz kakih znakov in okoliščin lahko sklepalo, da je on storilec. Vsled tega je skušal odpraviti te navidezne znake. Iz vseh okoliščin, iz vsega njegovega obnašanja se lahko sklepa, da Martinjak tega hudodelstva ni izvršil. Da se je pa napram sodelavcem sirovo obnašal, je popolnoma razumljivo, ker so ga ti dražili. Kdo je pa pravi storilec, to bo še le čas prinesel. Da bi Martinjak prinesel lestvo, je popolnoma izključeno. To je moral samo človek storiti, ki je poznal krajevne razmere in ki je večkrat to lestvo prinašal pod okno Martinjakovke. Dokazuje, da je mogel to biti edinole tisti neznanec, katerega je videla priča Vengar, ko je pogledal okoli devete ure skozi okno gostilne na Potoku, kjer služi priča. Končno pravi, da dane indicije niso take, da bi bil vsak drug slučaj izključen. Le če pridejo porotniki do prepričanja, da so dane te indicije, naj obsodijo Martinjaka. Zadeva je pa danes še tako zagonetna, da se ne more trditi, da je Martinjak kriv.

Ko poda predsednik resume, se podajo porotniki v posvetovalnico, da se posvetujejo o predloženem jim vprašanju.

Obsojen na vešala.

Po polurnem posvetovanju razglasi predsednik porotnikov gosp. Slanc, da so porotniki predloženo jim vprašanje enoglasno potrdili.

Predsednik nato po kratkem posvetovanju razglasi obsodbo, s katero se obsoja obtoženec France Martinjak v smislu § 136 kaz. zakona, k smrti na vešalih.

Obsojenec je mirno poslušal obsodbo, ter rekel, da se ne pritoži in da se naj zgodi, kakor je božja volja. Njegov zagovornik si je pridržal pravico, vložiti ničnostno pritožbo.

Za kratek čas.

Stara devica: Ali še veste, dragi gospod, da ste me pred dvajsetimi leti zasnubili in da sem vas takrat odbila.

Gospod: O, da — to spada med moje najprijetnejše spomine.

Indajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustecalešek.

Borzna poročila.

Dunaj, 7. septembra. Promet na včerajšnji borzi je bil nekoliko živahniji, kakor včeraj, dasi se je gibal v precej ozkih mejah. Alpinke, akcije državnih železnic, orožarske akcije in delnice praških orožaren so na kurzu pridobile. Ogrske kronске rente so se dvignile za 1/4%. Rente so mirne. Banke so ponujale denar po 4 1/2%.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 6. septembra 1910.

Maložnoscni papirji.		
4% majeva renta	93.80	94.—
4 1/2% srebrna renta	97.65	97.85
4% avstr. krona renta	93.80	94.—
4% ogr.	92.—	92.20
4% kranjsko deželno posojilo	95.25	96.25
4% k. o. češke dež. banke	94.—	95.—
Srečke.		
Srečke iz l. 1860 1/2	229.—	235.—
„ 1864	323.75	329.75
„ tiske	156.75	162.75
„ zemeljske l. izdaje	298.60	304.60
„ II.	279.—	285.—
„ ogrske hipotečne	249.50	255.50
„ dun. komunalne	534.—	544.—
„ avstr. kreditne	521.75	531.75
„ ljubljanske	84.50	88.50
„ avstr. rdeč. križa	63.50	67.50
„ ogr.	38.40	42.40
„ „	29.—	33.—
„ bazilika	258.50	259.50
„ turške		
Delnice.		
Ljubljanske kreditne banke	444.—	447.—
Avstr. kreditnega zavoda	667.50	668.50
Dunajske bančne družbe	553.25	554.25
Južne železnice	120.25	121.25
Državne železnice	749.75	750.75
Alpine-Montan	758.50	759.50
Češke sladkorne družbe	267.—	277.—
Živnostenske banke	274.—	276.—
Valute.		
Cekini	11.37	11.40
Marke	117.42 ⁰⁰	117.62 ⁰⁰
Franki	95.32 ⁰⁰	95.47 ⁰⁰
Lire	94.65	94.85
Rublji	254.—	255.—

Slovenci in Slovenke! Ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 6. septembra 1910.

Termin.

Pšenica za oktober 1910.	za 50 kg	10.13
Pšenica za april 1911.	za 50 kg	10.36
Rž za oktober 1910.	za 50 kg	7.35
Koruza za maj 1911.	za 50 kg	5.79
Oves za oktober 1910.	za 50 kg	8.17

Efektivo.
Neizpremenjeno.

I K O

**Najboljša ura
sedanjosti:**

zlato, srebrno, tula, nikeljasta
in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg.

Lastna tovarna
ur v Švicl.

Tovarniška varstvena znamka

I K O

Usojam si vljudno opozoriti, da sem prevzel

glavno zastopstvo „Prve Češke“ življenske zavarovalnice,
najcenejši zavod na kontinentu.

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite
kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Šelenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2%; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na najrazličnejše načine. — **Ravnatelj menjalnica:** zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko. — **Eskomptira** trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadrugi pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Promese zemljiških srečk k **K 5.50**
žrebanju 5. septembra t. l. po

k žrebanju tiskih srečk **K 8.—**
1 oktobra t. l. po

Dolžnost

vsakega Slovenca je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovanski banki „SLAVIJA“.

Podpirajmo torej domačo slovansko zavod, da more nalogo, ki si jo je stavil, izpolniti v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

∴ Ogromni rezervni fond K 42,812.707 — jamčijo za popolno varnost. ∴

Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.
Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom.
Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom.
Banka „SLAVIJA“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko - narodno upravo.
Banka „SLAVIJA“ gmotno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim dobroteljem namenom.
Banka „SLAVIJA“ stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje

generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Slovenci!

Oklenimo se z vsemi močmi gesla: »Svoji k svojim!«

Osamosvojimo se na narodno - gospodarstvenem polju!

Ne podcenjujmo se! Bodimo odločni, mlačnost, obzirnost in nedoslednost, ki se čim huje nad nami maščujejo, morajo izginiti. Osvobodimo se tujega jarma!

∴ Največji, najvarnejši
slovanski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

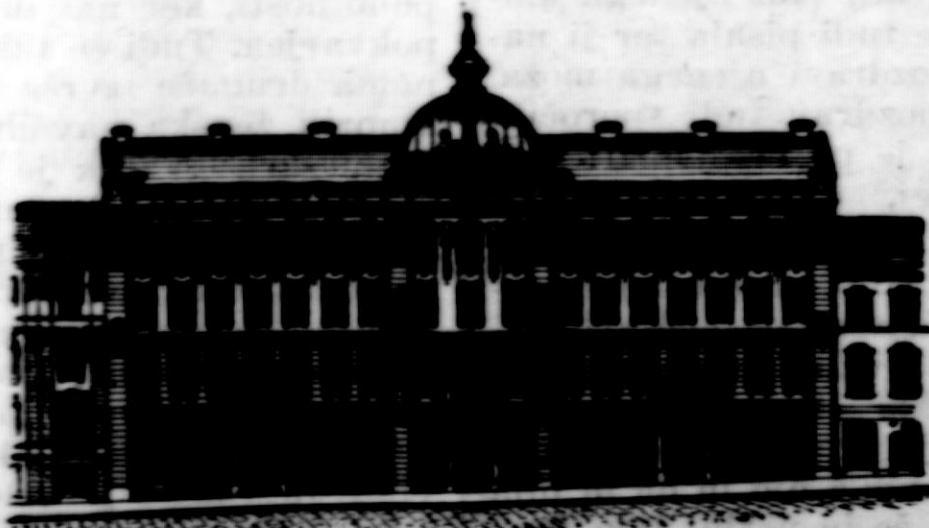
LJUBLJANA, Prežernova ulica šte. 3.

∴ Največji, najvarnejši
slovanski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov kron.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov kron.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vse svoje močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi, izključena vsaka spekulacija z vložnim denarjem. Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po 4 1/2% brez odbitka; nevzdržene obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posojila na zemljišča po 5%, obresti in proti amortizaciji po najmanj 1/4% na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnice, v podpiranje slovanskih trgovcev in obrtnikov pa kreditno društvo.